

Dr. Abdüssamet YILMAZ

**ANONİM ORTAKLIK PAYININ
REHİN VE HAPİS
HAKLARINA KONU OLMASI**

İÇİNDEKİLER

TAKDİM	VII
ÖNSÖZ	IX
İÇİNDEKİLER.....	XIII
KISALTMA CETVELİ.....	XXV
GİRİŞ.....	1
I. KONUNUN TAKDİMİ.....	1
II. KONUNUN SINIRLANDIRILMASI VE İNCELEME YÖNTEMİ.....	2

BİRİNCİ BÖLÜM ANONİM ORTAKLIK PAYININ REHİN HAKKINA KONU OLMASI

§ 1. ANONİM ORTAKLIK PAY REHNİ KAVRAMI VE HUKUKİ NİTELİĞİ	5
I. GENEL OLARAK.....	5
II. PAY REHNİ KAVRAMI	6
III. ANONİM ORTAKLIK PAYI ÜZERİNDE KURULAN REHİN HAKKININ HUKUKİ NİTELİĞİ.....	7

A. ANONİM ORTAKLIK PAYI ÜZERİNDE KURULAN REHİN HAKKININ BİR HAK REHİN OLARAK HUKUKİ NİTELİĞİ	10
B. SENEDE BAĞLANMIŞ PAYLARIN REHNİNİN HUKUKİ NİTELİĞİ	14
C. HAK REHNİNE HAKİM OLAN İLKELER.....	15
1. Fer'ilik İlkesi.....	15
2. Belirlilik İlkesi	16
a. Rehin Konusunun Belirli Olması.....	16
b. Alacağın Belirli Olması	18
3. Talilik İlkesi.....	20
4. Alenilik (Kamuya Açıklık) İlkesi.....	20
5. Güvenin Korunması İlkesi	21
6. Öncelik İlkesi.....	22
7. Rehin Yükünün Bölünmezliği İlkesi.....	22
IV. REHİN HAKKININ KAPSAMI.....	23
A. REHNE KONU OLABİLECEK HAKLAR.....	23
B. ANONİM ORTAKLIK PAY REHNİNİN KAPSAMI ..	25
V. ANONİM ORTAKLIK PAY REHNİNE UYGULANACAK KANUN HÜKÜMLERİ.....	27
VI. REHİN HAKKININ ESAS SÖZLEŞME İLE YASAKLANMASI	27
§ 2. ANONİM ORTAKLIK PAYI ÜZERİNDE REHİN HAKKININ KURULMASI.....	29
I. GENEL OLARAK.....	29
II. BORÇLANDIRICI İŞLEM (REHİN SÖZLEŞMESİ).....	31
A. REHİN SÖZLEŞMESİNİN HUKUKİ NİTELİĞİ	31
B. REHİN SÖZLEŞMESİNİN TARAFLARI.....	35
C. REHİN SÖZLEŞMESİNİN ŞEKLİ	37
D. REHİN SÖZLEŞMESİNİN UNSURLARI.....	38
III. TASARRUF İŞLEMİ.....	41

A. SENEDE BAĞLANMAMIŞ ANONİM ORTAKLIK PAYLARININ REHNİ.....	41
1. Rehin Hakkının Kurulması.....	42
2. İyiniyetin Korunması.....	44
3. Rehin Hakkının Ortaklığa İhbarı ve Pay Defterine Kaydı.....	45
4. Rehinli Çıplak Payların Sonradan Senede Bağlanması.....	50
B. SENEDE BAĞLANMIŞ ANONİM ORTAKLIK PAYLARININ REHNİ.....	53
1. Hamiline Yazılı Pay Senetlerinin Rehni.....	54
a. Genel Olarak.....	54
b. Tasarruf İşlemi.....	55
c. Zilyetliğin Devrinin Rehin Hakkının Kurulması Amacıyla Yapılmış Olması.....	61
d. İyiniyetin Korunması.....	62
2. Nama Yazılı Pay Senetlerinin Rehni.....	63
a. Genel Olarak.....	63
b. Tasarruf İşlemi.....	67
aa. Zilyetliğin Devri.....	67
bb. Ciro veya Yazılı Devir Beyanı.....	68
(1) Ciro.....	68
i. Rehin Ciro su.....	69
(i) Şekli.....	69
(ii) Hamilin Yetkileri.....	70
(iii) Değerlendirme.....	73
ii. Gizli Rehin Ciro su.....	73
(2) İnançlı İşlem.....	76
(3) Yazılı Devir Beyanı.....	78
(4) Değerlendirme.....	79
c. İyiniyetin Korunması.....	80
3. Bağlı Nama Yazılı Pay Senetlerinin Rehni.....	81
a. Genel Olarak.....	81

b. Bağlam Hükümlerinin Rehin Hakkının Kurulmasına Etkisi.....	82
4. Gerçek Nama Yazılı Pay Senetlerinin Rehni.....	85
a. Tasarruf İşlemi: Zilyetliğin Devri.....	86
b. Rehin Beyanı.....	86
c. İyiniyetin Korunması.....	88
5. Kayden İzlenen Ortaklık Paylarının Rehin Hakkına Konu Olması.....	89
a. Genel Olarak	89
b. Halka Açık Anonim Ortaklıklar ve Kaydileştirme	90
c. Kaydileştirilen Pay Senetlerinin Hukuki Niteliği..	91
d. Kayden İzlenen Paylar Üzerinde Rehin Hakkının Kurulması.....	93
e. MKK'da Tutulan Kayıtların Hukuki Niteliği.....	96
6. İlmühaberler Üzerinde Rehin Hakkının Kurulması....	98
a. Rehin Hakkının Kurulması	98
b. Asıl Senetlerin Bastırılmasının Rehin Hakkına ve Taraflarına Etkisi.....	100
7. Kupon ve Talonlar Üzerinde Rehin Hakkının Kurulması.....	101
§ 3. ANONİM ORTAKLIK PAYININ ART REHİN VE ALT REHİN HAKKINA KONU OLMASI	103
I. ANONİM ORTAKLIK PAYI ÜZERİNDE ART REHİN HAKKI KURULMASI	103
II. ANONİM ORTAKLIK PAYI ÜZERİNDE ALT REHİN HAKKI KURULMASI.....	105
III. KAYDEN İZLENEN ORTAKLIK PAYLARI ÜZERİNDE ART VE ALT REHİN HAKKI KURULMASI.....	106
§ 4. REHİN HAKKININ SONA ERMESİ	107
I. REHİNLE TEMİN EDİLEN ALACAĞIN SONA ERMESİ.....	107

II. REHİNLİ ALACAKLININ REHİN HAKKINDAN VAZGEÇMESİ	109
III. REHİN ZİLYETLİĞİNİN KESİN OLARAK KAYBEDİLMESİ.....	109
IV. REHNE KONU PAYIN ORTADAN KALKMASI	109
V. REHİN HAKKININ SÜREYLE SINIRLI OLMASI VEYA BOZUCU KOŞUL ÖNGÖRÜLMESİ	110
VI. REHNİN PARAYA ÇEVİRİLMESİ.....	110

İKİNCİ BÖLÜM
REHİN HAKKININ ANONİM ORTAKLIK
PAY SAHİBİNE SAĞLADIĞI HAKLAR
BAKIMINDAN KAPSAMI

§ 5. REHİN HAKKININ MALVARLIKSAL NİTELİKTEKİ PAY SAHİPLİĞİ HAKLARINA ETKİSİ.....	112
I. KÂR PAYI HAKKI.....	112
A. GENEL OLARAK.....	112
B. REHNİN KAPSAMI VE KÂR PAYI HAKKI.....	115
1. Kâr Payı Hakkının Kuponlara Bağlanmadığı Hallerde Rehin Hakkının Kapsamı	116
2. Kâr Payı Hakkının Kuponlara Bağlandığı Hallerde Rehin Hakkının Kapsamı	119
C. TALONLARIN REHİN HAKKINA KONU OLMASI.....	121
D. KAR PAYI HAKKININ ORTAKLIKTAN TALEP EDİLMESİ.....	123
1. Kâr Payı Hakkının Rehne Dahil Olmadığı Hallerde Tahsil Yetkisi.....	123
2. Kâr Payı Hakkının Rehnin Kapsamında Yer Aldığı Hallerde Tahsil Yetkisi.....	124

a. Kâr Payı Hakkının Kuponlara Bağlandığı Durumda.....	124
b. Kâr Payı Hakkının Kuponlara Bağlanmadığı Durumda Rehin Hakkı	127
aa. Hamiline Yazılı Pay Senetlerinde.....	127
bb. Nama Yazılı Pay Senetlerinde	127
cc. Yazılı Rehin Sözleşmesi ile Kurulan Rehin Hakkının Kâr Payına Etkisi	128
II. TASFİYE PAYI HAKKI VE PAY BEDELİ ALACAĞI.....	129
A. TASFİYE PAYI HAKKI.....	130
B. PAY BEDELİ ALACAĞI	134
C. TAHSİL YETKİSİ	135
III. HAZIRLIK DEVRESİ FAİZİ HAKKI.....	136
§ 6. REHİN HAKKININ İDARİ NİTELİKTEKİ PAY SAHİPLİĞİ HAKLARI İLE DAVA HAKLARINA ETKİSİ ..	137
I. GENEL KURULA KATILMA HAKKI.....	138
II. DİĞER İDARİ NİTELİKTEKİ PAY SAHİPLİĞİ HAKLARI	141
III. REHİN HAKKININ DAVA HAKLARINA ETKİSİ.....	142
A. ÖZEL DENETÇİ TALEBİ VE BİLGİ ALMA DAVALARI.....	142
B. HAKLI SEBEPLE FESİH DAVASI AÇMA HAKKI.....	143
C. YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN SORUMLULUĞU DAVASI.....	143
D. GENEL KURUL KARARLARININ HÜKÜMSÜZLÜĞÜ DAVALARI	144
1. Genel Kurul Kararlarının İptali Davası.....	144
2. Yokluğun ve Butlanın Tespiti Davaları.....	146
IV. REHİN HAKKININ KORUNMASI	149
§ 7. ESAS SÖZLEŞME DEĞİŞİKLİKLERİNDE REHİN HAKKININ DURUMU.....	152
I. SERMAYE ARTIRIMINDA REHİN HAKKININ DURUMU.....	152

A.	DIŐ KAYNAKLARDAN (SERMAYE TAAHHÜDÜ YOLUYLA) SERMAYE ARTIRIMINDA REHİN HAKKININ DURUMU	153
1.	Yeni Pay Tesisi Yoluyla Sermaye Artırımı	153
2.	Payların İtibari Deęerlerinin Artırılması Yoluyla Sermaye Artırımı	157
B.	ŐARTI BAğLI SERMAYE ARTIRIMINDA REHİN HAKKININ DURUMU	157
C.	İÇ KAYNAKLARDAN SERMAYE ARTIRIMINDA REHİN HAKKININ DURUMU	158
II.	SERMAYE AZALTIMINDA REHİN HAKKININ DURUMU	161
A.	OLAęAN SERMAYE AZALTIMI	162
B.	AÇIKLAYICI SERMAYE AZALTIMI	164
C.	EŐ ZAMANLI SERMAYE AZALTIMI	166
§ 8.	YAPISAL DEęİŐKLIKLERDE REHİN HAKKININ DURUMU	167
I.	BİRLEŐMEDE REHİN HAKKININ DURUMU	168
A.	AYRILMA AKŐESİ ÜZERİNDE REHİN HAKKININ DURUMU	170
B.	DENKLEŐTİRME AKŐESİ ÜZERİNDE REHİN HAKKININ DURUMU	174
C.	YENİ PAYLAR ÜZERİNDE REHİN HAKKININ DURUMU	174
II.	BÖLÜNMEDE REHİN HAKKININ DURUMU	176
III.	TÜR DEęİŐTİRMEDE REHİN HAKKININ DURUMU	177
A.	ANONİM ORTAKLIęIN SERMAYESİ PAYLARA BÖLÜNMEŐ KOMANDİT ŐİRKETE DÖNÜŐMESİ	179
B.	ANONİM ORTAKLIęIN KOOPERATİFE DÖNÜŐMESİ	181
C.	ANONİM ORTAKLIęIN LİMİTED ŐİRKETE DÖNÜŐMESİ	182

§ 9. 6750 SAYILI TİCARİ İŞLEMLERDE TAŞINIR REHNİ KANUNU UYARINCA ANONİM ORTAKLIK PAYININ REHİN HAKKINA KONU OLMASI.....	184
I. KANUNUN UYGULAMA ALANI.....	184
A. GENEL OLARAK.....	184
B. TİTRK'NİN AMACI VE KAPSAMI	186
C. TİTRK HÜKÜMLERİ UYARINCA ANONİM ORTAKLIK PAYLARI ÜZERİNDE REHİN HAKKI KURULABİLİR Mİ?	187
1. Konu Bakımından	187
2. Rehnin Tarafları Bakımından	191
3. Rehnin Kapsamı Bakımından	192
D. TÜRK MEDENİ KANUNU'NUN TAŞINIR REHNİNE İLİŞKİN HÜKÜMLERİ İLE TİCARİ İŞLEMLERDE TAŞINIR REHNİ KANUNU HÜKÜMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ.....	194
II. TİTRK UYARINCA REHİN HAKKININ KURULMASI.....	195
A. REHİN SÖZLEŞMESİ.....	196
1. Taraflar.....	196
2. Sözleşmenin Şekli.....	198
3. Sözleşmenin Zorunlu İçeriği.....	202
B. REHİN SÖZLEŞMESİNİN SİCİLE TESCİLİ.....	206
1. Tescilin Fonksiyonu	206
2. Rehinli Taşınır Sicili	208
III. TİTRK UYARINCA KURULAN REHİN HAKKININ KAPSAMI.....	211
A. GENEL OLARAK.....	211
B. KAR PAYI HAKKI.....	211
IV. TİTRK SİSTEMİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER	214

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
ANONİM ORTAKLIK PAY REHNİNİN
PARAYA ÇEVİRİLMESİ

§ 10. ANONİM ORTAKLIK PAY REHNİNİN İİK	
HÜKÜMLERİ UYARINCA PARAYA ÇEVİRİLMESİ	217
I. LEX COMMİSSORİA YASAĞI	219
A. GENEL OLARAK.....	219
B. İNANÇLI İŞLEMLERDE LEX COMMİSSORİA YASAĞI.....	221
C. 6750 SAYILI TİCARİ İŞLEMLERDE TAŞINIR REHNİ KANUNU VE LEX COMMİSSORİA YASAĞI.....	222
II. ÖNCE REHNE BAŞVURU KURALI.....	224
III. TAŞINIR REHNİNİN İLAMSIZ TAKİP YOLUYLA PARAYA ÇEVİRİLMESİ.....	227
A. TAKİP TALEBİ VE ÖDEME EMRİ.....	228
B. ÖDEME EMRİNİN KESİNLEŞMESİ	230
1. Ödeme Emrine İtiraz	230
2. İtirazın Kaldırılması.....	232
3. İtirazın İptali Davası.....	234
4. Menfi Tespit ve İstirdat Davası.....	235
IV. TAŞINIR REHNİNİN İLAMLI TAKİP YOLUYLA PARAYA ÇEVİRİLMESİ.....	236
V. ANONİM ORTAKLIK PAY REHNİNİN PARAYA ÇEVİRİLMESİNDE ÖZELLİK ARZ EDEN DURUMLAR.....	237
A. SENEDE BAĞLANMIŞ ANONİM ORTAKLIK PAYLARI.....	237
B. SENEDE BAĞLANMAMIŞ ANONİM ORTAKLIK PAYLARI.....	237
1. Rehnin Paraya Çevrilmesi Aşaması	237

2. Senede Bağlanmamış Anonim Ortaklık Payının Haczi	238
C. KAYDEN İZLENEN ANONİM ORTAKLIK PAYLARI.....	240
VI. REHNİN PARAYA ÇEVİRİLMESİ AşAMASI.....	241
A. SATIř TALEBİ.....	241
B. SATIř İşLEMİ.....	242
1. Genel Olarak.....	242
2. Açık Artırma Yoluyla Satış.....	243
3. Pazarlık Yoluyla Satış	246
C. KAYDİLEşTİRİLMİş ANONİM ORTAKLIK PAYLARIN PARAYA ÇEVİRİLMESİ	247
VII. PARALARIN PAYLAřTIRILMASI VE REHİN AÇIđI BELGESİ	249
§ 11. ANONİM ORTAKLIK PAY REHNİNİN TİTRK HÜKÜMLERİ UYARINCA PARAYA ÇEVİRİLMESİ	250
I. TİTRK İLE GETİRİLEN TAKİP SİSTEMİNE GENEL BAKIř.....	251
II. TİTRK UYARINCA TEMERRÜT SONRASI ALACAKLININ SAHİP OLDUđU İMKANLAR	254
A. REHİNLİ TAřINIRIN MÜLKİYETİNİN DEVRİNİ TALEP.....	254
B. ALACAğIN VARLIK YÖNETİM şİRKETLERİNE DEVRİ.....	256
C. ZİLYETLİğİN DEVRİNE KONU OLMAYAN VARLIKLARDA LİSANS VE KİRALAMA HAKKININ KULLANILMASI	257
D. GENEL HÜKÜMLER ÇERÇEVESİNDE TAKİP	257
§ 12. REHİNLİ PAYIN ÖZEL YOLDAN PARAYA ÇEVİRİLMESİ	258
I. GENEL OLARAK.....	258
II. ÖZEL YOLDAN PARAYA ÇEVİRİLMEMEYE İLİşKİN HÜKMÜN AKİBETİ.....	258

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
ANONİM ORTAKLIK PAYININ HAPİS
HAKKINA KONU OLMASI

§ 13. HAPİS HAKKI KAVRAMI VE HUKUKİ NİTELİĞİ	261
I. KAVRAM.....	261
II. HAPİS HAKKININ HUKUKİ NİTELİĞİ	263
III. HAPİS HAKKININ BENZER KURUMLARLA KARŞILAŞTIRILMASI.....	264
A. HAPİS HAKKININ REHİN HAKKIYLA İLİŞKİSİ...264	
B. HAPİS HAKKININ ÖDEMEZLİK DEF'İ İLE İLİŞKİSİ	266
C. HAPİS HAKKININ ALIKOYMA HAKKI İLE İLİŞKİSİ	267
D. HAPİS HAKKININ SÖZLEŞMESEL HAPİS HAKKI İLE İLİŞKİSİ.....	267
§ 14. ANONİM ORTAKLIK PAYI ÜZERİNDE HAPİS HAKKININ DOĞUMU	269
I. HAPİS HAKKININ ŞARTLARI	271
A. OLUMLU ŞARTLAR.....	271
1. Borçlunun Rızasıyla Ona Ait Taşınır Eşya veya Kıymetli Evrakın Zilyedi Olmak	272
2. Muaccel Bir Alacağın Varlığı	274
3. Alacak ile Eşya Arasında Bağlantı.....	275
a. Genel Olarak	275
b. Doğal Bağlantı	276
c. Ticari Bağlantı	277
B. OLUMSUZ ŞARTLAR.....	280
1. Üzerinde Hapis Hakkı Kurulacak Eşyanın Paraya Çevrilebilir Olması.....	280

2. Alacaklının Üstlendiği Yükümlülükler veya Borçlunun Talimatıyla Hapis Hakkının Kullanılmaması.....	281
3. Kamu Düzeninin Hapis Hakkının Kullanılmasına Engel Olmaması	282
C. KAYDEN İZLENEN ANONİM ORTAKLIK PAYLARININ HAPİS HAKKINA KONU OLMASI..	282
§ 15. HAPİS HAKKININ HÜKÜMLERİ VE PARAYA ÇEVİRİLMESİ.....	285
I. TAŞINIR EŞYA VEYA KIYMETLİ EVRAKI İADEDEN KAÇINMA.....	285
A. Hakkın Kapsamı	285
B. Alıkonulan Eşya ve Kıymetli Evraktan Sorumluluk	286
C. Hapis Hakkı Sahibinin Eşya Üzerindeki Yetkisi	288
II. HAPSEDİLEN TAŞINIR EŞYA VEYA KIYMETLİ EVRAKIN PARAYA ÇEVİRİLMESİ.....	292
§ 16. HAPİS HAKKININ SONA ERMESİ	295
I. ALACAĞIN SONA ERMESİ.....	295
II. BORÇLUNUN YETERLİ GÜVENCE GÖSTERMESİ	296
III. EŞYA ÜZERİNDEKİ ZİLYETLİĞİN KAYBI	297
IV. ALACAKLININ HAPİS HAKKINDAN FERAGAT ETMESİ.....	298
SONUÇ	299
KAYNAKÇA	307